

НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ

**ПРАКТИКУМ З ГРАМАТИКИ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Для студентів 1 курсу
нефілологічних спеціальностей

Видавництво НУА

НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ

**ПРАКТИКУМ З ГРАМАТИКИ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Для студентів 1 курсу
нефілологічних спеціальностей

Харків
Видавництво НУА
2015

УДК 811.111(075.8+076)

ББК 81.432.1р30-1

П 69

*Затверджено на засіданні загальноакадемічної кафедри англійської мови
Народної української академії.
Протокол № 4 від 02.11.2015*

А в т о р - у к л а д а ч

Л. О. Артеменко

Р е ц е н з е н т

канд. філол. наук І. В. Змійова

П 69

Практикум з граматики англійської мови : для студентів 1 курсу нефілол. спеціальностей / Нар. укр. акад., [загальноакад. каф. англ. мови ; авт.-уклад. Л. О. Артеменко]. – Харків : Вид-во НУА, 2015. – 64 с.

Навчально-методичний посібник призначено для студентів 1 курсу нефілологічних спеціальностей заочно-дистанційної форми навчання. Практикум містить передмову, 18 розділів, теоретичні пояснення вживання граматичних форм часів в активному та пасивному стані, завдання до кожного розділу та список рекомендованої літератури.

УДК 811.111(075.8+076)

ББК 81.432.1р30-1

© Народна українська академія, 2015

CONTENTS

ПЕРЕДМОВА	4
PRESENT SIMPLE	5
PRESENT PROGRESSIVE	9
PAST SIMPLE	14
FUTURE SIMPLE	17
PAST PROGRESSIVE	20
FUTURE PROGRESSIVE	23
PRESENT PERFECT	26
PRESENT PERFECT PROGRESSIVE ..	30
PAST PERFECT	33
PAST PERFECT PROGRESSIVE	38
FUTURE PERFECT	46
FUTURE PERFECT PROGRESSIVE	49
PASSIVE VOICE. PRESENT, PAST, FUTURE SIMPLE PASSIVE	52
PRESENT PROGRESSIVE PASSIVE.	
PAST PROGRESSIVE PASSIVE	57
PRESENT PERFECT PASSIVE	59
PAST PERFECT PASSIVE	61
FUTURE PERFECT PASSIVE	62
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	63

Передмова

Практикум з граматики англійської мови призначено для студентів 1 курсу нефілологічних спеціальностей заочно-дистанційної форми навчання. Мета навчально-методичного посібника – надати викладачам і студентам значний аутентичний матеріал для закріплення таких важливих розділів англійської граматики, як граматичні форми часу в активному та пасивному стані. Вибір цих граматичних явищ обумовлено частотністю їх використання в аутентичних текстах з економіки та соціології. Перед кожною темою подано структуру формування певної граматичної форми часу, маркери, що допомагають свідомо вживати цей час, та теоретичні пояснення використання дієслівних часів.

Збірку вправ призначено для самостійної та аудиторної роботи студентів і для тренування та опанування важливих розділів з граматики англійської мови.

PRESENT SIMPLE

ACTIVE VOICE

I, we, you, they + V1

He, she, it + V1+s (es)

I (we, you, they) study a lot.

He (she, it) studies a lot.

Do you (I, we, they) study a lot?

Does he (she) study a lot?

Markers:

every day/week/month/year usually

never sometimes

often always

seldom/rarely

Випадки, у яких необхідно вживати the Present Simple, такі:

1) коли ми говоримо про загальні істини (general truth) – те, що всім відомо: опис законів, явища природи, наукові результати та будь-які інші загальноприйняті факти, наприклад: *Madrid is the capital of Spain. Most cars and factories cause air pollution.*

2) коли йдеться про особисті звички (personal habits), наприклад: *I like ice-cream. I rarely eat sushi.*

3) коли виражаємо емоції, стани чи почуття (states or feelings), наприклад: *Mike hates milk.*

4) у випадках, коли описуємо побутові або постійні ситуації (permanent situations), наприклад: *I am a teacher. His parents live in Scotland.*

5) коли ми говоримо про регулярні заходи, а також про розклад (regular actions/timetable), наприклад: *We have a briefing every morning. My plane leaves at 7 am.*

Exercise 1. Open the brackets putting the verb in the correct form. Translate them into Ukrainian.

1. He (be) in charge of a number of staff.
2. Our company (offer) the chance to work abroad.
3. Jill and Tony (work) in purchasing department.
4. There (be) great opportunities for promotion in this company.
5. He (not have) have a slightest idea of how to balance the budget.
6. This (be) one of the largest suppliers of medical equipment in the country.
7. Mr. Casey never (attend) any meetings, he always (send) his assistant.
8. A totally free price mechanism (not exist) in practice, even in free-market economies.
9. The department (deal) with the day-to-day running of the company's computer systems.
10. These two groups of economists (differ) in their view of how markets (work).
11. The main reason that people (work) (be) to make money.
12. Science and technology (play) a key role in sustainable use of water.
13. The manager sometimes (interview) the candidates on Saturdays.
14. A market system (reward) people according to their value in the market place.
15. The economic system of the USA (differ) greatly from the system in China.

Exercise 2. Make up questions to the underlined words.

1. Salary in our company depends on experience.
2. The management structure of this firm consists of many different levels.
3. Difficult questions often come at the end of job interview.
4. Our sales manager meets with the suppliers on Mondays.
5. This is a very rewarding job for the right person.
6. The science of economics studies different aspects of our lives.

7. The marketing manager supervises the work of administrative staff in the team.

8. Politicians believe that their success at the poles depends on the state of the economy.

9. When the economy expands too fast, prices start rising.

10. The first recommendation pertains to those who are a bit more active.

Exercise 3. Using the fragments, make up sentences of your own.

1. Management/my friend/ at a business college/studies.

2. Other people/managing/enjoy/don't/I.

3. To our company/apply/for assistance/the sponsors.

4. Last/ a year and five months/on average/bear markets.

5. Lots of skills and ideas/find it easy/people with/to get a right job.

6. Rapid changes/many companies/are currently in a state/experts agree that/of.

7. New ideas/a growing company/employees/needs/who have/and/talent.

8. Become/nowadays/self-employed/people/more and more/.

9. Rapid career progress/in our company/there are/opportunities for.

10. All over Europe/technical products/supplies/our company.

Exercise 4. Correct the mistakes.

1. Jane and Jill studies marketing.

2. There is a lot of travel opportunities in our company.

3. This brands are advertised everywhere.

4. Successful management practice depend on the particular culture in which organizations are located.

5. Although most people worries about inflation, few understand it.

6. You know who is the sales manager in this company?

7. Working life nowadays are more sociable than it used to be.

8. What does determine a person's willingness and ability to buy specific goods?
9. Consumers not have enough experience to assess the safety of definite goods.
10. The market does not quite in Bear territory yet.

Exercise 5. Translate the sentences into English.

1. Наші товари не є товарами першої необхідності.
2. Робота, яку виконують люди, забезпечує їх грошима.
3. Виробництво не задовольняє усі потреби населення.
4. Додатковий прибуток компанії багато в чому залежить від її керівництва.
5. Які основні матеріали ви використовуєте на своєму підприємстві?
6. Наша компанія докладает багать зусиль, щоб збільшити капітал.
7. Немає жодної країни в світі, де громадяни користуються повною економічною свободою.
8. Деякі громадяни мають приватну власність, а деякі не мають.
9. Робітники і роботодавці часто конфліктують з приводу заробітної плати.
10. Чим відрізняється ринок у капіталістичних та соціалістичних країнах?

PRESENT PROGRESSIVE

Be + V ing

I am working . I am not working. Am I working?

He (she, it) is working. He (she, it) isn't working. Is he (she, it) working?

We (you, they) are working. We (you, they) aren't working. Are we (you, they) working?

Markers:

Now, at the moment, at present, these days, nowadays

Випадки, у яких необхідно вживати the Present Progressive:

1) коли дія, яку ми описуємо, відбувається в процесі мовлення (actions happening at the moment of speaking): *I am staying at the Ritz at present.*

2) коли ми говоримо про певні плани на найближче майбутнє (definite plans for the future), (+ вказується конкретна дата їх виконання): *They are going to the movies tonight. We are going to India next month.*

3) якщо дія почалась і ще не закінчилась, тобто коли вона охоплює певний період часу (to talk about ongoing situations and projects): *She is studying at the institute. Are you still working with those designers?*

4) коли в реченні відображається ситуація, яка змінюється (to describe temporary situations): *Is your French getting better now? We're testing a new logo at the moment.*

5) щоб описати тенденцію (to describe trends): *The number of people shopping online is growing.*

6) коли ми описуємо ситуації, що постійно повторюються, а також коли висловлюємо роздратування стосовно якоїсь повторюваної дії (repeated situations/irritating): *She is constantly screaming at her daughter.*

Треба пам'ятати про дієслова, які не вживаються в часах групи Progressive:

- дієслова емоцій: *to like, to love, to hate, to dislike, to fear, to envy, to mind;*
- змішані дієслова: *to appear, to feel, to have, to hear, to look, to see, to weigh;*

- абстрактні дієслова: *to be, to want, to cost, to seem, to need, to care, to contain;*
- дієслова власності: *to possess, to own, to belong.*

Exercise 1. Open the brackets using the Present Progressive. Translate into Ukrainian.

1. Ms. Collins and her assistant (discuss) the details of the contract.
2. I (work) overtime at present.
3. The marketing director (arrive) on Wednesday.
4. Terry and I (go) on a business trip to Vienna tomorrow.
5. The recruiting manager (talk) with the new employees in room 207 now.
6. I don't think you can talk to Ms. Haney now. It's our lunch break and she probably (have) lunch in the cafeteria.
7. It's useless to ask Jake anything now. He (play) a video game.
8. Listen! Judy (scream) at someone on the phone. What can she be so upset about?
9. What's this terrible noise? – The workers (repair) the road outside.
10. Who (laugh) over there? I think Tony (tell) a new joke.

Exercise 2. Open the brackets using the Present Simple or the Present Progressive

1. The unemployment (increase) rapidly nowadays. It (be) really disturbing!
2. – Where (be) the waiter? – Oh, stop it, will you? You always (complain) that the waiters (be) too slow!
3. – Rob (be) a vegetarian. He (not eat) meat. – Oh, really? Isn't it him at the next table? And I think he (eat) a hamburger!
4. – Who the general manager (shout) at? – He (not shout). He always (talk) like that.

5. – Mr. Banks (interview) a new candidate in his office. – Oh, we (hire) now? – Yes, there (be) always openings for the sales positions.

6. – Look, Ted (be) still here. What he (work) at? – He probably (look through) the invoices. He (work) overtime sometimes.

7. – Whose phone (ring)? – Not mine. I always (turn) mine off when I (come) to work. It (be) the company policy.

8. – How annoying! It (rain) again! – What you (expect)? It (be) fall season, isn't it? It always (rain) here in October.

9. – How quickly Alice (type)! – Yes, she (type) very fast.

10. – When you (leave) for Boston? – On Tuesday. Mike (take) me to the airport.

11. – She (be) a born worrier! She constantly (complain) about one problem or another, it never (end)!

12. – You (go) to see the assistant manager tonight? – No, he (be) busy. We (meet) tomorrow morning.

13. – Why Mel (argue) with Tony all the time? He (be) her boss after all!

14. – Ms. Clark (be) in his office? – Yes, she still (work) at the new project. She never (delegate) any duties and always (do) everything herself.

15. – How (be) things at work? – I (not work) at present. I (look for) a new job now.

Exercise 3. Say what these people are probably doing at the moment using the Present Progressive.

1. Mr. Steel always drives to work. He is in his car now and...

2. The HR manager always interviews candidates on Tuesdays. It is Tuesday today and...

3. The secretary always sends emails in the morning. It is 10 am and...

4. I always make phone calls to our suppliers on Monday afternoons. It is 4.30 on Monday and...

5. Our sales representatives always meet on Fridays to discuss the sales results of the week. It is Friday today and...

6. Our marketing director always plays golf on week-ends. It is Saturday and...

7. We always make presentations in the conference room. Don't go there now. I think someone...

8. Ken and Josh always play computer games during the lunch break. It's 1:15 now and no doubt...

9. Our assistant manager always signs the invoices from 3 to 3:30 every day. It is 3:20 now and...

10. Tina and Kelly always have coffee at this Starbucks after work. Our working day is over and I am sure...

Exercise 4. Correct the mistakes. Give your reasons.

1. They are often mailing the invoices on Friday.

2. He talk to the IT guy about his laptop at the moment.

3. Our department looks for new sale representatives at present.

4. – What's this smell? It comes from the microwave. – Yes, I think something burns .

5. Don't go there. Someone are making a presentation.

6. – Why don't you answer your phone? – Do you play a video game again?

7. I am wanting to discuss this matter with the manager right now!

8. Ted is being at home now. He is on a sick leave.

9. We don't expecting a new delivery any time soon.

10. We are never discussing personal problems at work. It's unprofessional.

Exercise 5. Translate into English using the Present Simple or the Present Progressive.

1. Нині ми шукаємо підходящу кандидатуру на посаду менеджера з продажу.

2. Це твій телефон дзвонить? Вимкни його, будь ласка.
3. Менеджер завжди зустрічається з представниками постачальників по середах.
4. Ніколи не ставте своїм колегам запитань щодо їх зарплати. Це неетично.
5. Вони обговорюють деталі контракту в сусідній кімнаті. Не заходьте туди, будь ласка.
6. Джил постійно скаржиться на те, що їй доводиться працювати по суботах, хоч це входить в її обов'язки.
7. – Ти збираєшся обговорювати цей проект з менеджером з продажу?
– Так, ми зустрічаємося з ним у четвер.
8. – Чому ти кричиш на мене? Я тільки намагаюсь виконувати свою роботу.
9. – Твоя англійська мова стає все краще та краще. – Сподіваюсь, що так. Я займаюся день і ніч.
10. – Алекс збирається взяти участь в обговоренні нового проекту? – Ні, він ніколи не ходить на такі збори.
11. Я вважаю, що економічна ситуація у нашій країні потрохи поліпшується.
12. – Скільки триває ваш робочий день? – У мене гнучкий графік, іноді я іду з роботи о 3-й, а іноді затримуюся до вечора.
- 13.– Коли менеджер повертається до офісу? – Я не думаю, що він повернеться сьогодні. Він ніколи не працює після п'ятої.
14. Ми завжди проводимо презентації в кімнаті для конференцій, але там старший менеджер зустрічається з представниками німецької делегації, тому ми проведемо її в кімнаті 205.
15. – У вашій компанії є можливість кар'єрного зростання? – Звичайно, більшість наших співробітників отримують регулярні підвищення по службі.

PAST SIMPLE

V2

I (you, he, she, it, we, you, they) signed, said

Did I (you, he, she, it, we, you, they) sign, say?

I (you, he, she, it, we, you, they) didn't sign, say.

Markers: yesterday, last week (month, year), two days (weeks, months, years) ago, in 2012.

Випадки, коли необхідно вживати the Past Simple (Indefinite), такі:

1) для передачі дії, яка відбулася в минулому і не має ніякого відношення до теперішнього часу. Тобто, це може бути певний факт або ж одноразова закінчена дія, наприклад: *He died in May, 1999. Jim went to Norway three month ago.*

2) для передачі хронологічного порядку, тобто, якщо дії відбувалися в минулому одна за одною, наприклад: *She came to the office, turned on the computer and checked her emails. Somebody knocked the door and Jack stopped talking.*

3) для передавання дії в минулому, яка повторювалась, але на даний момент уже не здійснюється, наприклад: *When I was younger, I always came to my grandmother every Sunday. Last week Meg spent a lot of time at computer.*

Exercise 1. Open the brackets using the Past Simple . Translate the sentences into Ukrainian.

1. Ms. Sanders (come) into the office, (check) her emails and (go) straight to the briefing.

2. We (receive) the order yesterday.

3. Our company (start) business overseas five years ago.

4. The secretary (send out) all the invoices around 3 p.m.

5. Mr. O'Brien (be) not in the office last week. He (be) on a business trip in Houston.

6. The HR representative (go) to the job recruitment fair on Thursday.

7. Carol (get) his promotion last month, but Stan (do) not.
8. For two years Steve (be) in charge of the IT department, then the company (offer) him a chance to work abroad which he gladly (accept).
9. The job interview (go) quite well I think but for the last “killer” question which (come) at the end of it.
10. I (send) the resume for an assistant book keeping position only last Wednesday and yesterday I (get) a call from their manager. That (be) fast!
- 11.- What time the meeting (finish)? – About ten minutes ago. – How (be) it? – It (be) a useless, endless discussion.
12. Where you (stay) the last time you (be) in London? – At the Radison’s. It (be) an excellent value for the money.
13. – Why you (tell) him about my promotion? – I’m sorry, I not (realize) it (be) confidential.
14. – When this invoice (arrive)? – Just a few minutes ago. I (take) it from the secretary and (put) it on your desk.
15. – Why not (say) hello to me? – I’m sorry, I not (notice) when you (come).

Exercise 2. Make up questions to the underlined words.

1. I had a terrible day yesterday.
2. First, my alarm didn’t go off and I left the house with only one hour to spare.
3. Then I got stuck in traffic and it took me almost an hour to get to work.
4. I was late of course, and my boss was mad at me.
5. Then my computer crashed and I couldn’t check my emails.

Exercise 3. Complete the sentences using the Past Simple.

1. Usually I drive to work, but yesterday I...
2. We always have the presentations in the conference room, but yesterday...
3. Terry works at a purchasing department, but last year she...

4. It is normally the sales manager who meets with the supplier, but last Monday...

5. We usually have briefings at 8.30, but yesterday ...

6. Our boss always comes from lunch break at 1.30, but yesterday..

7. It is always Ted who meets the customers at the airport, but last Monday...

8. We usually stay at budget hotels when we go on business trips, but last August...

9. The chief accountant always signs the invoices before the 1st of the month, but...

10. We always get a new shipment of goods on Mondays, but...

Exercise 4. Translate the sentences into English.

1. Я відправив своє резюме на посаду менеджера з продажу два тижні тому.

2. Я запізнився на брифінг. Як усе пройшло?

3. – Стів отримав підвищення в минулому місяці? – Так, він став помічником менеджера.

4. Його комп'ютер зламався вчора і він не зміг відправити повідомлення.

5. Коли ми були у відрядженні в Бостоні, ми зупинилися в п'ятизірковому готелі.

6. На початку 80-х років Елліс побачив потенційні можливості для розробки та продажу персональних комп'ютерів.

7. Використовуючи стандартні компоненти, він зібрав свій перший комп'ютер в 1983 році та запустив його в продаж.

8. Новий винахід не мав широкого попиту в покупців, а також були деякі проблеми з його виробництвом.

9. Багато людей, які придбали комп'ютер, розчарувалися в ньому через його низьку якість і вимагали повернути гроші.

10. У 1985 році Елліс збанкрутував і Хамстер купив права на його УХ-30.

FUTURE SIMPLE

Will + V1

I (he, she, it, we, you, they) will sign, say.

Will I (he, she, it, we, you, they) sign, say?

I (he, she, it, we, you, they) will not (won't) sign, say.

Markers: tomorrow, the day after tomorrow, next day/week/month/year, tonight, soon, in a week/month/year

Випадки, коли потрібно використовувати the Future Simple/Indefinite:

1) для передачі однієї простої дії в майбутньому: *He will be 20 in June.*

2) для передачі послідовності певних дій в майбутньому: *I will call her and tell her this news.*

3) для передачі майбутніх дій, які будуть повторюватись: *She will watch this movie a few times.*

4) коли ви хочете висловити свої припущення або думки з приводу майбутнього. Найчастіше в такому випадку вживаються такі дієслова: *think, believe, expect. I think he will call tomorrow.*

5) за допомогою Future Simple (Indefinite) ми можемо висловити пропозицію, прохання, обіцянку або ж погрозу: *I'll fire you! Don't worry, she will help you.*

6) коли Ви в даний момент (в момент розмови) приймаєте рішення з приводу свого майбутнього й одразу ж його озвучуєте: *I will order only a salad, and you?*

Exercise 1. Using the fragments, make up sentences.

1. A/manager/he/good/one day/will be.
2. The procedure/tomorrow/will explain/they/to you.
3. Even less/ with little doubt/ will spend/consumers/in coming month.
4. Next month/will/in stock/the new goods/be.

5. To collect/the new technology/store and retrieve/will make it possible/almost limitless amounts of personal information.
6. Identity cards/associated with/ will discuss/we/the main benefits.
7. Many private and public organizations/will be/a consultant/he/for.
8. Give/will/I/business card/you/give/my/
9. She/when/today/be available/will?
10. Buy in bulk/the main group of customers/will?
11. Not/the assistant manager/be back/will/any time soon.
12. A detailed analysis/ not/this problem/require/will.

Exercise 2. Make up questions to the underlined words.

1. Intellectual capital will become basis of wealth in modern societies.
2. Kylon Electronics will launch a new entertainment system.
3. US companies will increasingly use business aircrafts to fly executives to meetings.
4. The competition will come not only from Japan but also from Germany, Korea and other countries.
5. If you don't fulfill your contract obligation, we will take legal actions.
6. Consolidation in global industries will bring about many interesting research issues.
7. Various studies will measure consumers' attitude toward the brand.

Exercise 3. Translate these sentences into English.

1. Я впевнений, що з часом він стане високопрофесійним керівником.
2. Нік буде працювати в страховій компанії.
3. У цьому році наша компанія придбає нове обладнання.
4. Він буде відповідати за постачання товарів для мережі гіпермаркетів.
5. Торговельний ярмарок буде проходити з 5 до 16 червня цього року.

6. Ми не підпишемо контракт, якщо усі необхідні документи не будуть в наявності.

7. Ми познайомимося із представниками компанії Інтерком на виставці комп'ютерної техніки.

8. Постачальник відправить товар як тільки отримає передоплату.

9. Вихід з кризи буде неможливим без структурної перебудови економіки.

10. Ці законодавчі акти прискорять ринкові реформи.

PAST PROGRESSIVE

Was/were + V ing

I (he, she, it) was doing

We (you, they) were doing

Was I (he, she, it) doing? I (he, she, it) was not doing

Were we (you, they) doing? We (you, they) were not doing

Markers: from...to, while, the whole evening/day, all day long

Випадки, у яких потрібно вживати The Past Progressive tense:

1) коли потрібно описати тривалу дію, яка мала місце в минулому. Нам не обов'язково знати, скільки часу вона тривала, проте ми повинні бути впевнені, що вона відбувалася саме в даний момент, тому в реченні зазначається точний час, або присутня інша дія, виражена в Past Simple: *When I came, Jack was talking on the phone.*

2) якщо якась тривала дія в минулому переривається іншою дією (частіше короткою). Ця тривала дія вживається в часі the Past Progressive, а дія, яка її перервала – в the Past Simple, при цьому в реченні ці дії пов'язуються між собою за допомогою *as* та *when*. *Den was working at his presentation when his laptop crashed.*

3) коли кілька дій у минулому відбуваються одночасно, при цьому використовується слово *while*: *Jill was looking through the invoices while I was talking to a customer.*

4) коли ми описуємо атмосферу, яка супроводжує основну дію, а також якщо ми передаємо своє негативне ставлення до характеру певної людини чи її поведінки: *The boy was always playing tricks on his younger brother.*

Exercise 1. Open the brackets using the Past Progressive . Translate them into Ukrainian.

1. Yesterday at 6 Jim (drive) to the airport to meet the client.

2. When I came to the office, Lynn (look through) the contract.
3. I (sit) at a meeting when my cell phone suddenly rang.
4. While Claire (prepare) the presentation, Ted (show) the customer around.
5. We (look) for the supplier's phone number all day yesterday.
6. At two p.m. Sarah (try) to make a deal with the distributor.
7. While Stan (look) for the invoice, I (keep) the customer on the line.
8. Jim (prepare) the contract papers while Josh (have) lunch in the cafeteria.
9. I not (gossip) with Amy when you came, we (discuss) a serious problem.
10. Where you (stay) during your visit to Oslo?

Exercise 2. Open the brackets using the Past Progressive or the Past Simple.

Translate them into Ukrainian.

1. Who (do) my job while I (be) in hospital?
2. He (type) the invoice when his computer suddenly (crash).
3. – What you (do) at 5 yesterday? I (call) you several times but you not (answer). – Oh, I (be) still at the meeting. We (have) the presentation.
4. – I am sorry I (miss) the briefing yesterday. How (be) it? – It (be) quite informative. The supplier's representative (tell) us about a new product.
5. – During the week of conference I (stay) at Savoy. – Really? How you (like) it?
6. Bob and I (walk) in the office when it suddenly (start) to rain.
7. – Why you not (tell) me about the memo? – When I (get) it you (talk) on the phone.
8. When the manager (arrive), Josh (play) a video game. He is in trouble now!
9. Jill (look) for the missing invoice all day yesterday until she finally (find) it on my table. She (be) so mad at me!
10. The sales manager (try) to make a deal with the customer all afternoon and finally they (sign) the contract.

Exercise 3. Make up questions to the underlined words.

1. When my boss arrived, we were working at the presentation.
2. I was talking to a client all morning.
3. At 3 p.m. Mike was having lunch at the nearby bistro.
4. Kim was working at sales department last month.
5. I was taking the client to the airport when my car broke down.

Exercise 4. Translate the sentences into English.

1. Банк виплачував депозити протягом двох місяців, але термін дії вже завершено.
2. Переговори тривали три дні, але сторони так і не досягли домовленості.
3. Менеджер презентував нові правила діяльності банку під час загальних зборів.
4. У цей період держава підтримувала та заохочувала приватне підприємництво до проведення реформ у відповідній галузі.
5. Фірма оперувала кількостями сировини та робочої сили у короткостроковий період.
6. Ціна продукції на ринку падала ще нижче й збитки зростали.
7. Через економічну кризу компанії розглядали нові потенційні ринки.
8. Іміджмейкери все ще надавали й обговорювали різноманітні проекти для створення позитивного іміджу компанії.
9. Мій колега працював у сфері роздрібної торгівлі, доки не вийшов на пенсію.
10. Я намагався отримати роботу в цій ІТ-фірмі, але вони наняли іншого фахівця.

FUTURE PROGRESSIVE

Will be + Ving

I (he, she, it, we, you, they) will be working

Will I (he, she, it, we, you, they) be working?

I (he, she, it, we, you, they) will not be working

Markers: from ...till tomorrow, at this time tomorrow/next Monday

Випадки, у яких потрібно вживати Future Progressive tense:

1) якщо потрібно передати дію, яка має відбутись у конкретний момент в майбутньому, але при цьому не важливо, коли ця дія почалась і закінчилась. Такий момент може бути виражений кількома способами:

- за допомогою часових маркерів: *this time next week, this time tomorrow, at five o'clock tomorrow, in a week / month / year. This time next Saturday we will be playing golf. I will be walking on the beach in Miami in a week.*

- іншою дією, описаною в the Present Simple: *Bob will be talking to a marketing director when you come.*

- іншою тривалою дією, описаною за допомогою the Present Continuous: *While my sister is playing the piano I will be writing my homework.*

- якщо присутні конкретні посилення на майбутній час (впливають з контексту чи ситуації): *Good luck with your presentation. I'll be watching you on TV.*

2) якщо дія триватиме протягом певного періоду в майбутньому, при цьому час виражений такими маркерами: *all day (long), all day tomorrow, the whole evening, from five till six, all summer, in June: Kate will be studying during the summer.*

3) якщо потрібно ввічливо запитати співрозмовника про його плани на найближче майбутнє, при цьому нам потрібно, щоб він щось для нас зробив: *Will you be using your car in the evening? I need to take Pam to the airport.*

4) якщо хочемо передати дію, яка, на нашу думку, обов'язково повинна відбутись. Причиною такої впевненості може бути попередня домовленість, або ж природний перебіг подій (така функція також актуальна і для Present Progressive):

They won't be sending us the invoices tomorrow, they are closed on the weekends.

Exercise 1. Open the brackets using the Future Progressive Tense. Translate the sentences into Ukrainian.

1. At this time tomorrow I (fly) to Warsaw.
2. The recruitment manager (interview) the applicants from 3 to 6 on Thursday.
3. I (prepare) for my presentation all evening tomorrow.
4. During the week of the conference Mr. Davis (stay) at Holiday Inn.
5. Tomorrow at 2 Ted (drive) to the airport.
6. Stan and Kyle (meet) with the purchasing director from 9 till 11 this Wednesday.
7. The board (discuss) the new project during the next meeting of senior managers.
8. We actively (invest) in the new line of production after the end of the fiscal year.
9. The negotiations (take place) in Dresden, Germany.
10. The election campaign (go on) until March 14.
11. The Briggs Electronics (demonstrate) the new product at the Expo 2015.
12. I (make) my presentation at the next students' conference.
13. The CEO (make) a speech at the plenary meeting.
14. At this time tomorrow you (lie) on the beach in Acapulco. Some people got all the luck!
15. Everybody (work) on a computer sooner or later.
16. If you need to contact me, I (stay) at Hoffmans Hotel, room203.
17. While you are luxuriating on the beach, I (stress out) over this marketing project.
18. – Where is Tim going to meet us? – I am sure he (wait) on the platform when we pull into the station.

19. If you can't find me at the office, I probably (work) with the client in the conference room.

20. During our next campaign we (focus) on a completely new target group.

Exercise 2. Put 2 questions to the sentences above.

Exercise 3. Working with a partner, make up a dialogue using the Future Progressive Tense.

Exercise 4. Translate the sentences into English.

1. У цей час завтра ми будемо летіти до Лос-Анджелесу.

2. Пленарне засідання буде проходити з десятої ранку до третьої дня.

3. Тед буде подорожувати Канадою протягом двох тижнів наступного місяця.

4. Якщо ви маєте потребу в мені, я буду зустрічати наших замовників у фойє.

5. Ведучі спеціалісти ІТ-компанії будуть перевіряти результати експерименту протягом двох тижнів.

6. Менеджер з персоналу буде проводити співбесіду із заявниками від 2 до 5 завтрашнього дня.

7. Нік буде супроводжувати наших гостей із Барселони під час їх перебування в нашому місті.

8. Френк буде заміщати менеджера з продажу, доки той буде на лікарняному.

9. Під час свого відрядження в Токіо м-р Кларк буде поживати в готелі Хілтон.

10. Компанія Autotech буде експортувати нову модель автівки протягом наступного року.

PRESENT PERFECT

Have/has + V3 (Past Participle)

I (we, you, they) have used

He (she, it) has used

Have I (we, you, they) used? I (we, you, they) have not used

Has he (she, it) used? He (she, it) has not used

Markers: since, for, how long, ever, never, just, already, yet, lately, recently, so far, this week/month/year

Випадки, у яких потрібно вживати Present Perfect tense:

1) для подій, що відбулися в минулому, але актуальні зараз (a finished past action is relevant now), тобто дія відбулася в минулому, але має результат сьогодні: *They have developed a new brand of office furniture.*

2) якщо йдеться про період часу, який триває до сьогодні (a period of time continuing up to the present): *Calvin Klein has been one of the leading fashion designers since the mid-1970s.*

3) говорячи про життєвий досвід (life experiences): *He has worked for a variety of firms.*

4) часто теперішній доконаний час використовують, щоб показати неодноразовість (повторюваність) дії (repeated actions), але не описуючи її: *I have watched this movie twice already.* Саме тому увагу слід приділяти контексту речення.

5) вживаємо Present Perfect в додатковому відрізку речення після таких слів: *when, before, after, as soon as, till, until*, для того, щоб передати майбутню дію, яка закінчиться до початку дії з головної частини речення: *We'll leave when we have finished our project.*

Exercise 1. Open the brackets using the Present Perfect .. Translate the sentences into Ukrainian.

1. Gas prices already (fall).
2. Demand for cars and electronic gadgets (be) low this year.
3. The country (be) in crisis for over a year.
4. Japan's success in many high-technology product markets (attract) a lot of attention.
5. Consolidation in global industries (bring) about many interesting research issues, such as standartization of marketing strategy.
6. The field of international marketing (experience) much growth over the past decade.
7. The relative decline in manufacturing does not mean that the manufacturing sector actually (shrink).
8. Many companies (do) away with the domestic/international distinction.
9. Many countries recently (use) special measures to stimulate inflow of foreign specialists.
10. The mildly positive economic figures in recent days at least (give) economists cause for hope.

Exercise 2. Make up questions to the underlined words.

1. Your advice has been extremely helpful.
2. Various studies have measured consumers attitude toward the brand.
3. The economic growth that has lifted our living standards so high was fueled by past investments.
4. The sales manager has explained all the details of the shipment to the customer.
5. The suppliers have met with the purchasing manager this week.

6. Ms. Kellog has already called several times to inquire about the delivery of the goods.
7. Our customers have always been satisfied with our services.

Exercise 3. Open the brackets using the suitable tense.

1. I not (see) Mike for almost a week. I wonder where he (be).
2. Joshua not (smoke) for five days. He (try) to quit smoking.
3. – When the CEO (arrive)? – Oh, he (arrive) already? I not (know).
4. – Why Steve not (be) at the briefing? – You not (know)? He (break) his leg.
–That’s unfortunate! When it (happen)?
5. Here (be) the invoices. The chief accountant just (sign) them.
6. Come on, lets’s celebrate! Our team (win) the bid!
7. – You ever (be) on a business trip to our branch in Seattle? – Oh, yes, I (be) there twice last year.
8. – Unfortunately, you not (reply) to our reminder notice. – What you (mean)?
We (send) you an email on Tuesday.
9. – Which company (submit) the most favorable offer? – No idea. I not (check) with the sales manager yet.
10. – You ever (work) in a managerial capacity? – Yes, sir, I (be) an assistant manager when I (work) for Kellog’s Electronics.

Exercise 4. Translate the sentences into English.

1. Усі повідомлення вже відправлено? – Так, секретар надіслала їх годину тому.
2. Менеджер із продажу вже пояснив усі деталі поставки замовникові.
3. Цей клієнт уже телефонував кілька разів з приводу повного повернення грошей за обладнання.

4. М-р Джонс був генеральним менеджером компанії Intec більше 15 років.
5. Ти чув? Стен знову купив нову машину. Це вже третя машина за рік.
6. – Ви коли-небудь працювали на посаді менеджера? – Так, я був менеджером із кадрів на своїй колишній роботі.
7. – Ти бачив Джоан сьогодні? – Ні, я не бачив її вже кілька днів. Сподіваюся, вона не захворіла.
8. Це правда, що тебе нещодавно підвищили? Вітаю!
9. Менеджер з кадрів на сьогодні провів співбесіду з більш ніж 20 кандидатами.
10. Не думаю, що наш клієнт дійшов остаточного рішення. У тебе ще є час поговорити з ним.

PRESENT PERFECT PROGRESSIVE

Have/has + been + Ving

I (we, you, they) have been discussing

He (she, it) has been discussing

Have I (we, you, they) been discussing?

I (we, you, they) have not been discussing

Has he (she, it) been discussing?

He (she, it) has not been discussing

Markers: for, since, how long

Випадки, у яких потрібно вживати the Present Perfect Progressive:

1) якщо дія, яка почалася в минулому, тривала деякий час і продовжується зараз: *Susan has been discussing the details of the contract for two hours already.*

2) використовуємо для передачі тривалої дії в минулому, яка закінчилася безпосередньо перед початком мовлення і в результаті вплинула на теперішній час: *She looks very sad. What have you been saying to her?*

Є один виняток – теперішній доконано-тривалий час не вживається з дієсловами, які передають стан. У такому випадку потрібно використати теперішній доконаний час (Present Perfect): *I have loved him since we first met.*

Present Perfect Continuous не вживається з дієсловами, які виражають почуття та сприйняття, а також з такими дієсловами: *to be, to belong, to consist: He has been here since 6 o'clock.*

Exercise 1. Open the brackets using the Present Perfect Progressive Tense. Translate the sentences into Ukrainian.

1. The board of directors (discuss) this issue for a week.
2. We (alert) our clients to this forecast for several months.
3. It seems they (talk) about the housing crisis for several months.
4. The government's growth review (look) at issues once considered taboo.

5. For several months we (debate) that the reported GDP data are too high and should be revised.
6. The government (demand) greater value from government contractors.
7. The AutoPlus Inc (reduce) their prices for three consecutive months but the sales are still down.
8. I need a break! I (put) in these numbers for three hours nonstop!
9. Hurry up! The suppliers are already here and (wait) in the conference room for almost half an hour!
10. We successfully (do) business with your company since 2001.

Exercise 2. Make up 2 questions of your own to the sentences above.

Exercise 3. Open the brackets using the suitable tense.

1. – Where (be) my copies? Someone (mess) with my things again? – Oh, stop it, will you? They (be) right here, where you (put) them.
2. Mr. Sanders (work) with us for three years. We (hire) him in 2012.
3. For the last thirty minutes I (try) to get through to Ms Ryan. When she (be) available?
4. Your eyes are red and you (look) exhausted. You (work) overtime again?
5. I (try) to go over this review with you all morning! You just not (want) to listen!
6. – Her Japanese is so good, it's amazing! How long she (learn) it? – Her father (be) Japanese, you (not) know?
7. They (argue) about it for a week and they still not (found) a solution.
8. The phone bill is enormous! Someone (make) personal calls again?
9. I (read) your report since the morning and only (go) through the first part. It's really confusing.
10. I know you (try) really hard lately but I still not (see) any results.

Exercise 4. Translate the sentences into English.

1. Наша компанія вдало працює в галузі комп'ютерних технологій протягом 12 років.
2. М-р Адамс працює у відділі продажу на посаді менеджера з 1999 р.
3. – Подивись, у тебе пальці в чорнилі. – Так, я вже півгодини намагаюся змінити картридж у принтері.
4. Наша фірма вдало співпрацює з нашими польськими партнерами з 2005 р.
5. Мені потрібна перерва. Я вношу ці дані в комп'ютер, не зупиняючись уже другу годину.
6. Ти дуже добре говориш італійською. Скільки ти її вже вивчаєш?
7. Ти вже додзвонився міс К.? – Ні, я намагаюся зв'язатися з нею вже півгодини.
8. Ці клієнти купують наше обладнання більше 10 років.
9. Поспіши! М-р Х. На тебе вже 20 хвилин чекає в приймальні.
10. Як довго ти шукаєш нову роботу? Тобі ще не пощастило?

PAST PERFECT

Had + V3

I (he, she, it, we, you, they) had done

Had I (he, she, it, we, you, they) done

I (he, she, it, we, you, they) had not done

Markers: by, already, not yet, until that day

Випадки, у яких необхідно вживати the Past Perfect:

1) для пояснення дії, яка відбулась до певного моменту в минулому. Залежно від того, як цей момент виражений у реченні, ми розділяємо це правило ще на 2 випадки:

а) якщо час вказано точно. Тоді використовується словосполучення *by + |time|*, наприклад: *I had finished my project by that time. She had sent only two emails by 6 pm.*

б) якщо момент у минулому виражений іншою дією. Тоді цей момент ми ставимо в час Past Simple (Past Indefinite), але пам'ятаємо головне – у часі Past Perfect повинна бути та подія, яка відбулася першою. Ці дві події об'єднуються в реченні за допомогою слів: *when, after, until, before, as soon as, by the time*. Приклади: *Unfortunately the rain had not stopped before we arrived to work.*

Але! Якщо дії поставлені в хронологічному порядку, то потрібно використовувати Past Simple (Past Indefinite): *I finished all work and called my husband.* – Я закінчила всю роботу і (потім) подзвонила своєму чоловіку (хронологічний порядок – Past Simple); *Before I called my husband I had finished all work.* – Перед тим, як я подзвонила своєму чоловіку, я закінчила всю роботу (порядок неправильний – Past Perfect).

2) для передачі дії, яка почалась в минулому і продовжувалась до або під час іншого моменту в минулому. Це правило дійсне для the Past Perfect Progressive (Минулий доконаний тривалий час), але як виняток існує кілька ситуацій, коли

Past Perfect мусить замінити the Past Perfect Progressive. При цьому завжди обов'язково повинен вказуватись конкретний час або період:

а) в заперечному реченні: *I heard that Mary and Bob had not met since last winter.*

б) з дієсловами стану, які не можна вживати в часах групи Progressive: *to love, to hate, to remember, to forget, to understand, to believe, to feel* та інші.

Примітка! Дієслова, які виражають надію, намір або бажання *to hope, to expect, to think, to want* використовуються в часі Past Perfect лише у випадку, коли вони не здійснились, наприклад: *Mike had hoped you would help him.* – Майк сподівався, що ти йому допоможеш (але не допоміг).

в) з динамічними дієсловами, які передають довготривалу дію: *to eat, to study, to travel, to run, to write, to burn, to live, to work* та інші, наприклад: *By the end of the year he had learned to drive.*

3) в додаткових частинах речень, коли потрібно передати майбутню дію відносно минулої. Це означає, що дія завершиться до того, як відбудеться дія основного речення. У таких реченнях зустрічаються слова: *after, as soon as, until (till), when.* Частина з Past Perfect перекладається як дія в майбутньому часі: *She thought that she would come home as soon as she had done all her planned work.* – Вона думала, що прийде додому як тільки зробить всю свою заплановану роботу.

4) для непрямой мови при передачі часів групи Perfect та Simple: *Nina told she had studied French for 3 years.* (Nina told: «I have studied English for 3 years» → ...: «Present Perfect») *Jacob said he had published his first article eight years before.* (He said: «I published my first article eight years ago» → ...: «Past Simple»)

Exercise 1. Open the brackets using the Past Perfect and the Past Simple Tense. Translate them into Ukrainian.

1. Without any reason, the customer (return) the goods we (deliver).
2. Before I (can) say anything, she (hang up) the phone.

3. When I (send) the email, (I realize) I (forget) to attach the file.
4. Their partnership (be) successful before the new competitors (appear) in the market.
5. We already (have) two meetings with the commercial director before he (sign) the contract.
6. The company (face) a lot of competition in France so at the beginning of the year they (withdraw) from the market.
7. I thought we already (decide) for the name of the product.
8. The CEO finally (sign) the paper after the managers (present) their grounds.
9. Sue already (tell) the boss the news before I (get) the chance to tell him my version.
10. I not (know) they (cancel) the meeting with the suppliers.
11. The sales team (double) the turnover by the end of the previous year.
12. My interview was a disaster. I think he (make) up his mind to say “no” before I (arrive).
13. I had to call them because we not (know) if they already (send) us a note or not.
14. I (check) with the supplier and they still not (receive) the contract.
15. The company (start) the new year well after they (survive) the crises.

Exercise 2. Link the sentences using the connectors “because”, “after”, “until”, “but”, etc and the Past Perfect.

Model: She finished her work. She went home.

After she had finished her work, she went home.

1. Stan forgot to send the email. He was embarrassed. (because)
2. We failed to make a deal. I was very upset. (because)
3. Erica worked in human resources. Then she moved to Bristol.(after)
4. The briefing started. Then we finally arrived at the office.(after)

5. I checked my email. I left the office.(after)
6. We finally signed the contract. We were very happy.(because)
7. Terry didn't mail the report. The manager got angry at him.(because)
8. I didn't know the real situation. Then I got up to date information. (before)
9. Dan graduated from the university. He started working in Microsoft Corporation.(before)
10. The inspection thoroughly investigated the case. They signed the act.(after)
11. We checked in. We got the boarding passes.(after)
12. Sally passed her driving test. She bought a car. (when)
13. I didn't go to Italy. I learned Italian. (until)
14. Ted's wife burnt the dinner. They went out to eat. (so)
15. She made a great supper. Unfortunately I ate a large lunch. (but)

Exercise 3. Translate the sentences into English.

1. Наш клієнт вимагає повернути йому гроші за обладнання, що ми йому доставили. Ти не знаєш, у чому річ?
2. Я гадав, що ми вже обговорили всі деталі контракту.
3. Після того, як я виклав свої причини, менеджер нарешті погодився з моїм рішенням.
4. М-р Родрігес телефонував у відділ продажу, і вони досі не отримали наш чек.
5. Тім був дуже засмучений через те, що їм не вдалося отримати новий кредит.
6. Ми не могли нічого зробити, я гадаю, він вирішив відмовити нам ще до того, як ми прийшли.
7. Менеджер ознайомився з поясненнями, що ти йому надіслав, але вони його не задовольнили.

8. Боюся, я втратив копію рахунку, яку ви надали. Не могли б ви надіслати ще одну?

9. На конференції Дон зустрів друга, якого він не бачив з часів навчання в університеті.

10. Перш ніж м-р Томсон став генеральним менеджером компанії Freetax, він був президентом одної з її філій у Японії.

PAST PERFECT PROGRESSIVE

Had been + V ing

I (he, she, it, we, you, they) had been working.

Had I (he, she, it, we, you, they) been working?

I (he, she, it, we, you, they) had not been working.

Markers: for, since

Випадки, у яких потрібно вживати Past Perfect Progressive:

1) якщо дія, яка почалась в минулому, продовжувалась протягом певного періоду, а потім ще продовжувалась протягом конкретного моменту в минулому, вираженому в часі Past Simple (Past Indefinite). У реченні повинно бути вказано тривалість цієї дії (за допомогою for чи all) або ж її початок (за допомогою since):
Tom had been looking for the missing copy of the contract for two hours when we came to the office.

2) якщо дія, яка почалась в минулому, продовжувалась протягом певного періоду, але закінчилась до конкретного моменту в минулому. Період, протягом якого триває дія, може не зазначатися: *At last they found the copy of the contract they had been looking for.*

Важливо знати, що цей час, як і інші часи групи Progressive, не вживається з такими групами дієслів:

- абстрактні дієслова: *to be, to want, to cost, to seem, to need, to care, to contain etc.*;
- дієслова власності: *to possess, to own, to belong*;
- дієслова емоцій: *to like, to love, to hate, to dislike, to fear, to envy, to mind etc.*;
- змішані дієслова: *to appear, to feel, to have, to hear, to look, to see, to weigh etc.*

Також the Past Perfect Progressive дуже мало зустрічається в заперечних реченнях. У цих двох випадках його можна замінити за допомогою Past Perfect (Минулого доконаного часу).

Додатково:

- the Past Perfect використовується для того, щоб просто повідомити факт:
Maggie suddenly realized she had travelled for a month already.

-the Past Perfect Progressive вживаємо, щоб підкреслити продовжуваність дії:
Maggie suddenly realized she had been travelling for a month already without seeing her husband.

Past Perfect Progressive vs Past Progressive

Минулий доконаний тривалий час часто плутають з іншим часом –the Past Progressive (Минулий тривалий час), що не дивно, оскільки вони обидва виражають тривалу дію в минулому. Ось як потрібно їх розрізняти:

- the Past Progressive використовують тоді, коли продовжуваність дії не зазначено: *Don was talking with the supplier when I called him.*

-the Past Perfect Progressive вживаємо, якщо зазначено період, протягом якого тривала дія. Саме тривалість дії вказує нам на те, що за цей час уже досягнуто певного результату, а це і є суттю всіх доконаних часів: *Don had been talking with the supplier for half an hour when I called him.*

Exercise 1. Choose the Past Perfect or the Past Perfect Progressive.

1. When we arrived the film _____ (start).
2. She _____ (work) in that company for twenty years when she was made redundant.
3. I felt ill because I _____ (drink) six cups of coffee.
4. I _____ (study) all day, so I was tired.

5. How long _____ (you / live) in London when your daughter was born?

6. When I arrived at the airport I realized I _____ (forget) my passport.

7. I _____ (break) my ankle, so I couldn't go skiing last year.

8. She _____ (study) English for three years when she took the exam.

9. I _____ (run), so I was hot and tired.

10. I didn't go to the class because I _____ (not / do) my homework.

Exercise 2. Write two different sentences that tell how long each situation lasted. Use the Past Perfect Progressive with for and since and simple past time clauses with when.

Model: Elena worked from 1992 to 1994. Then she went back to school. When Elena went back to school, she had been working for two years.

When Elena went back to school in 1994, she had been working since 1992.

1. Brigitte began to work at C & M in 1997. Her fiancé joined the company in 1999.

2. The chicken started baking at 5:30. The electricity went off at 5:45.

3. Lisa went to sleep at 11:00 P.M. The phone woke her up at 2:00 A.M.

4. Paulo and Celia started dating in 1998. They got married in 2000.

5. Kate studied law from 1996 to 2002. She graduated from law school in 2002.

6. Carlos lived in Mexico City from 2007 to 2014. He moved to Paris in 2014.

7. Eric started taking piano lessons in January of 2000. He gave his first recital in July of that year.

Exercise 3. Read the situations and make sentences from the words in brackets.

1. I was very tired when I arrived home.

(I / work / hard all day) *I had been working hard all day.*

2. The two boys came into the house. They had a football and they were both very tired.

(they / play / football) _____

3. There was nobody in the room but there was a smell of cigarettes.

(somebody / smoke / in the room) _____

4. Ann woke up in the middle of the night. She was frightened and didn't know where she was.

(she / dream) _____

5. When I got home, Randy was sitting in front of the TV. He had just turned it off.

(he / watch / TV)

Exercise 4. Choose the correct answer.

1. They felt tired that morning because they (*drive*) all night.

1) were driving

2) had been driving

3) had driven

2. The village was deserted for years when we first (*visit*) it.

1) had visited

2) visited

3) had been visiting

3. She understood the problems of the company because she (*work*) there since it started.

- 1) was working
 - 2) worked
 - 3) had been working
4. She was upset because she (*lose*) her phone.
- 1) had been losing
 - 2) had lost
 - 3) lost
5. Diana (*wait*) for an hour before Nick (*arrive*).
- 1) was waiting/arrived
 - 2) waited/was arriving
 - 3) had been waiting/arrived
6. When she was young she (*dance*) a lot.
- 1) danced
 - 2) had danced
 - 3) had been dancing
7. He was dizzy. He (*work*) on the computer since morning.
- 1) had been working
 - 2) had worked
 - 3) was working
8. John (*drive*) home when his car (*break*) down.
- 1) had been driving/broke down
 - 2) was driving/broke down
 - 3) had driven/was breaking down
9. I knew the facts of the accident because I (*read*) the report.
- 1) had been reading
 - 2) read
 - 3) had read
10. My eyes ached because I (*read*) for three hours.

1) was reading

2) had been reading

3) had read

11. The children were filthy. They (*play*) in the garden, and they were covered with mud.

1) were playing

2) had been playing

3) played

12. I was never nervous. I never (*play*) against her before and I didn't know how good she was.

1) had never played

2) played

3) had been playing

13. Donald excelled himself as a cook. He (*cook*) a wonderful Spanish dish.

1) cooked

2) had been cooking

3) had cooked

14. James was very busy. He (*work*) in the kitchen all morning.

1) was working

2) had been working

3) worked

15. John repaired it because he (*do*) it before.

1) did

2) had been doing

3) had done

16. They (*fly*) over the Andes when the plane (*crash*).

1) had been flying/crashed

2) were flying/crashed

3) had flown/ was crushing

17. She (*turn off*) the TV set as soon as she (*enter*) the house.

1) was turning off/ entered

2) had turned/entered

3) turned/entered

18. The Browns (*live*) in the same house for ten years before they decided to move.

1) had been living

2) had lived

3) were living

19. I was tired. I (*dig*) all day.

1) had been digging

2) was digging

3) dug

20. How long you (*wait*) here, before I came?

1) had you been waiting

2) were you waiting

3) waited

Exercise 5. Translate the following sentences into English.

1. Як довго ви чекали на помічника менеджера до того часу, як він прийшов?

2. Нік дуже втомився, тому що працював понаднормово цілий тиждень.

3. Коли Нік прийшов на роботу, його очі були червоними; я впевнений, він знову грав у комп'ютерні ігри цілу ніч.

4. Дана вносила дані до комп'ютера протягом півгодини, коли він зненацька зламався.

5. Меггі прекрасно розуміла всі проблеми компанії, оскільки вона працювала в ній з часу її заснування.

6. Коли я увійшов в офіс, менеджер відклав папери, які він читав, і попросив мене сісти.

7. У конференц-залі був запах диму. Хтось точно там палив.

8. Як довго ви вже працювали у відділі ІТ до того часу, як М-р Невіл приєднався до вас?

9. Наша команда працювала над цим проектом вже півроку, до того як його вирішили закрити.

10. Я шукав контактну інформацію клієнта півгодини, перш ніж зрозумів, що він залишив її секретареві.

FUTURE PERFECT

Will have +V3

I (he, she, it, we, you, they) have been working.

Have I (he, she, it, we, you, they) been working?

I (he, she, it, we, you, they) have not been working.

Markers: by, by that time.

Випадки, у яких необхідно вживати the Future Perfect :

1) для вираження майбутньої дії, яка повинна закінчитись до конкретного моменту в майбутньому. Існує кілька варіантів вираження цього моменту:

a) обставинами часу, які більш-менш точно вказують на той момент, до якого дія повинна закінчитись: *by sunset by Saturday by then by three o'clock by the end of the year by that time*. Приклади: *We will have covered 150 miles by noon*.

b) іншою майбутньою дією, яка виражається в Present Simple (Present Indefinite). Якщо речення розповідне, то дія, виражена теперішнім простим часом, може починатись зі слів: *before або when*: *I will have sent all the emails when you leave*. У заперечних реченнях можна використовувати слова *until або till*: *I won't have finished my speech till you agree with me*.

c) якщо нам і так зрозуміло, що йдеться про майбутнє, тобто момент виражений не прямою вказівкою, а ситуацією або контекстом: *All year! Everyone will have forgotten me!*

2) ця функція досить незвична і немає відношення до подій у майбутньому часі. У цьому випадку the Future Perfect служить для передачі минулої припущеної дії та вживається як аналог конструкції «must + Perfect Infinitive». У перекладі ми отримуємо «...скоріш за все...» або «...ймовірно...». – *Your readers will have noticed your negative attitude to racism*. – Ваші читачі скоріш за все помітили ваше негативне ставлення до расизму.

Exercise 1. Open the brackets using the Future Perfect.

Model: He (to pack) the suitcase by the evening. He will have packed the suitcase by the evening.

1. Rose (to repair) her car next week.
2. We (to close) the deal by 10 o'clock.
3. Sheela (to visit) Paris by the end of next year.
4. I (to finish) the presentation by 6.
5. Sam (to leave) for Madrid by next week.
6. The sales manager (to discuss) the details of the next shipment with the buyer's representatives by tonight.
7. When Gregg calls me, I (to think) about his proposal.
8. By Friday the sales department (to receive) all the necessary invoices.
8. Our team (to finish) the project by this time tomorrow.
9. By this time next month Ralf (to get) his promotion..
10. If we can do that - then we (to fulfill) our mission.
11. You (to polish) your English by the time you (to come) back from the U.S.
12. Mr Gomez (to learn) enough Chinese to be able to communicate before he (to move) to Beijing.
13. Mr. Gobbs (to be) our leading sales manager for 15 years by the time he (to retire).
14. I am sure we (to complete) the project before the deadline.
15. Chuck travels a lot! At this rate he (to visit) every country in the world by the time he (be) forty!
16. By the time we get to Chicago tonight we (to drive) more than 300 miles. We (be) exhausted!
17. By the time I move I (to be) with this company for almost 5 years. I think it's time for a change.

18. Next month you (have) this car for ten years. Isn't it time to start looking for a new one?

19. It's useless to call the manager. It's almost 7 pm, I am sure he (to leave) by now.

20. They (to ship) already the goods by the time they (get) our extended order.

Exercise 2. Make up questions to the sentences above.

Exercise 3. Translate the following sentences into English.

1. Кім сподівається, що отримає підвищення до кінця року.

2. Ми впевнені, що укладемо угоду до кінця робочого дня.

3. Ми можемо не поспішати, він уже закінчить презентацію до того часу, як ми приїдемо.

4. До того часу, як менеджер з кадрів тобі зателефонує, ти вже обміркуєш його пропозицію.

5. Ти гадаєш Майк уже піде до того часу, як ми йому зателефонуємо?

6. Він так багато подорожує! Він об'їздить півсвіту до того часу, як йому виповниться 30.

7. Не хвилюйтеся! Я впевнений, що до кінця тижня ми отримаємо всю необхідну інформацію

8. У цей час наступного року відділ інформатики переїде в нову будівлю.

9. Їдь швидше! Якщо ми не поквапимось, літак полетить до того часу, як ми доїдемо до аеропорту.

10. Френк знову змінив роботу. Із такою швидкістю він поміняє вже три роботи до кінця року.

FUTURE PERFECT PROGRESSIVE

Will have been + V ing

I (he, she, it, we, you, they) will have been working.

Will I (he, she, it, we, you, they) have been working?

I (he, she, it, we, you, they) will not have been working.

Markers: since, by, when, for

Час Future Perfect Progressive можна вживати лише в одному випадку: якщо потрібно описати дію, яка має початись у майбутньому та продовжуватися протягом деякого періоду часу аж до певного моменту (часу, дати) або іншої події у майбутньому.

У реченні повинно бути вказано обов'язково початок основної події; час тривалості основної дії; момент/подія, до якої основна дія повинна тривати або будь-яка комбінація цих елементів, які називаються обставинами часу.

Важливо знати, що ці обставини можуть мати у своєму складі такі слова: «since», «for», «when» та «by». Їх слід використовувати перед власне означенням часу залежно саме від виду часу, про який йдеться в реченні:

- якщо відомо конкретний час, коли подія почнеться, наприклад, рік, місяць, день тощо, то слід вживати «since»: *She will have been living in Poland since 2015.*

- якщо відомо конкретний час, до якого подія має тривати, наприклад, рік, місяць, день тощо, то слід вживати «by»: *Bob will have been working at the plant for 30 years by the 2nd of May, 2016.*

- якщо час, до якого подія має тривати, виражений іншою подією, то вона описується за допомогою простого речення. Це просте речення має починатись зі слів «when» або «by» («by the time») та бути описаним у Present Simple (Present Indefinite) / Теперішній простий (неозначений) час: *Maggie will have been working at that company for a year when it finally closes.*

- якщо необхідно описати час тривання події, наприклад, 5 годин чи 2 дні, то вживаємо «for»: *Stan will have been playing football for five years.*

Exercise 1. Open the brackets using the Future Perfect Progressive.

- 1) I hear you are going to retire next month? For how many years **(to work)** here by that time?
- 2) By 8 o'clock we (to surf) the net for five hours.
- 3) By the end of next month we (to live) in this city for ten years.
- 4) By the end of this day Dolly (to design) this fancy dress for seven hours.
- 5) Ted (to work) as an attorney for twenty years by the end of March?
- 6) Jack and Alison (to build) their house for a year by Easter?
- 7) My parents (to run) this café for six years by next September.
- 8) Delia (not study) long enough to qualify for this position..
- 9) By 3 o'clock/the students (to write) the test for two hours and a half.
- 10) By next Friday Henry (to train) for the competition for ten months.
- 11) By the 25th of December Marianne (to work) on this project for six months.
- 12) By Saturday, Fred (to remodel) his house for two weeks.
- 13) We (to study) marketing for a year by the end of the academic year.
- 14) By the beginning of April Mr. Rodrigez (to work) as the General Manager of this corporation for 15 years..
- 15) ... they ... (to work) together for ten years by the end of May? — Yes, they ...
- 16) ... Nick ... (to train) for four hours by 6 o'clock? — No, he
- 17) By 5 o'clock Jessica (to sit) at the manager's office for three hours.
- 18) By 12 o'clock the jury (to deliberate) for two hours.
- 19) In July Mike (to try) to find a job for half a year.
- 20) By 6 2015 you (live) in this country long enough to participate in election.

Exercise 2. Translate the following sentences into English.

1. На перше число наступного місяця відділ буде працювати над цим проектом уже півроку.

2. Мері тільки-но передзвонила. Вона буде тут о 5-й. На той час, як вона приїде, ми на неї будемо чекати вже 2 години.
3. На той час, як Рей піде на пенсію, він буде працювати в нашій фірмі 25 років.
4. Щастить тобі! На цей час у п'ятницю ти вже будеш гуляти Парижем уже півдня.
5. Коли вони доїдуть до Чикаго, вони будуть їхати машиною вже 6 годин. Уявляю, як вони втомляться!
6. Як швидко плине час! На Різдво ми будемо жити в Італії вже 5 років.
7. Коли нарешті буде відремонтовано мою машину? На наступний понеділок ви будете над нею працювати вже 2 тижні.
8. На той час, як Джим поїде до Пекіну, він буде вивчати китайську вже 2 роки. Я впевнений, він упорається з переговорами.
9. На кінець п'ятого курсу ми будемо вивчати економіку вже 4 роки.
10. На новий рік вони будуть переробляти конференц-зал вже 3 місяці. Сподіваюся, вони скоро завершать.

PASSIVE VOICE

Be + V3

I am asked

You, we, they are asked

He, she, it is asked

Вживання форм пасивного стану

Речення з дієсловом-присудком у формі пасивного стану вживаються в англійській мові (як і в українській) тоді, коли головний інтерес для співрозмовників становить особа або предмет, на які спрямована дія (об'єкт дії), а не той, хто виконує дію (суб'єкт дії), як у реченнях з дієсловом у формі активного стану. Це означає, що підмет виступає не як суб'єкт дії, а як об'єкт, дії якого виражено дієсловом, що виступає в пасивному стані. Passive Voice демонструє, що людина або яка-небудь річ, що виступає підметом у реченні, відчуває дію на собі. Тобто питання ставиться не *хто що робить?*, а *що робиться над ким / чим?*

Зазвичай Passive Voice використовується у випадках, коли суб'єкт, що виконує дію, невідомий або не є важливим чи актуальним. Якщо суб'єкт дії відомий, то перед ним ставиться частка *by*. Наприклад:

Once a week, the house is cleaned by Tom. – Раз на тиждень Том прибирає будинок.

У реченнях з пасивним станом об'єкт дії виражається підметом, а суб'єкт дії або зовсім не згадується, або виражається прийменниковим додатком з прийменниками **by** або **with**.

Приклади речень з дієсловом у формі пасивного стану, в яких суб'єкт дії не виражений:

Football is played all over the world.

The wounded were flown to hospital.

I am told you're an excellent chess-player.

Реченням такого типу в українській мові зазвичай відповідають неозначено-особові речення (*У футбол грають у всьому світі. Поранених літаком відправили до госпіталю. Мені говорили, що ви чудовий шахіст*).

There are several times when the passive voice is useful, and usually the decision has to do with the "doer" (agent) or the "receiver" of the action. For example, we use the passive when:

1. we want to emphasize the receiver of the action:

- *President Kennedy was killed by Lee Harvey Oswald. (Lee Harvey Oswald killed President Kennedy).*

2. we don't know who did the action (the agent):

- *My credit card has been stolen. (Somebody has stolen my credit card).*

3. we think the agent is not important or interesting:

- *Our office is being remodeled. (XYZ Company is remodeling our house).*

4. the agent is obvious:

- *I am paid weekly. (My company pays me weekly).*

5. we are making general statements or announcements:

- *Passengers are reminded to fasten their seatbeltsю (The Captain reminds passengers to fasten their seatbelts).*

6. the agent is everyone:

- *The emergency services can be called by dialing 999. (The public can call the emergency services by dialing 999).*

7. we are writing formal or scientific texts:

- *Potassium was added and mixed in. The solution was heated to 80°C and then allowed to cool. (The technician added potassium and mixed it in. The technician heated the solution to 80°C and then allowed it to cool).*

8. we want to avoid responsibility for our own actions (typically found in government reports):

- *Mistakes were made and unfortunately never rectified. (The Prime Minister made mistakes and unfortunately never rectified them)*

PRESENT, PAST, FUTURE SIMPLE PASSIVE

I am asked

You, we, they are asked

He, she, it is asked

I (he, she, it) was asked

We (you, they) were asked

I (he, she, it, we, you, they) will be asked

Exercise 1. Make up questions to the following sentences.

1. The manager is informed about your decision.
2. The manager was informed about your decision.
3. The manager will be informed about your decision.
4. The invoices are sent on Tuesday.
5. The invoices were sent on Tuesday.
6. The invoices will be sent on Tuesday.
7. The check is in the mail.
8. The check was in the mail.
9. The check will be in the mail.

Exercise 2. Open the brackets using the Present Simple Passive.

1. Management (need) whenever people work together in an organization.
2. Steel loses its value when it (store) for a long period of time.
3. Perishable goods (offer) for sale as quickly as possible.
4. Demand is inelastic when a good (regard) as a basic necessity.
5. Many personal wants (satisfy) indifferent ways.
6. Better results (expect) soon.
7. Our employees (pay) weekly.
8. I really (irritate) by your manners!

9. The boss always (inform) about all the changes going on in the company.
10. The invoices always (mail) on Monday.

Exercise 3. Open the brackets using the Past Simple Passive.

1. Only 20 percent of the labor market (employ) in manufacturing.
2. The turnover increased when prices (low).
3. My car (break in) last week and my laptop (steal).
4. Josh (advise) to be more tolerant at the last meeting.
5. The meeting (attend) by sales representatives from all the regions.
6. The invoice (send) to you by my assistant last Friday.
7. Ms. Hernandez (invited) to explain her reasons for making the changes.
8. A current account (open) on May 12th in the name of Will Sommers & Partners.
9. In 2012 the tax rate (reduce) based on double taxation treaty.
10. When (install) the new software?

Exercise 4. Open the brackets using the Future Simple Passive.

1. A new product (form) on the basis of the business.
2. The necessary papers (prepare) for the meeting.
3. The research analysis of the data (describe) in the annual report.
4. The greatest care (give) to packing, as any damage in transit will cause us heavy loss.
5. The goods (pack) and ready for dispatch by the end of the business day.
6. A great number of innovations and adaptations (design, produce, market) by small business.
7. The current problem (discuss) by the management next week.
8. The decision (announce) by the committee during the briefing on Thursday.
9. You (inform) of the Board of Directors' decision in written no later than March 15th.
10. All the applications (process) shortly.

Exercise 5. Change the sentences from active into passive.

1. They sent all the emails yesterday.
2. I will tell you all the details tomorrow.
3. We will inform them about our decision in writing.
4. They invited Tracy to the meeting on Friday.
5. We always mail out the checks on Monday.
6. They packed and sent the goods yesterday.
7. We expect better results very soon
8. We will meet the Polish delegation at the airport.
9. No one can explain this phenomenon so far.
10. They analyzed the data in the recent report.

Exercise 6. Translate the sentences into English.

1. Глибока криза країни ускладнюється впливом світової фінансово-економічної кризи.
2. Короткострокові кредити надаються не більш ніж на три роки.
3. Цей рахунок був широко використаний для фінансування як експортних, так і імпортних операцій.
4. Новий проект буде обговорено, проаналізовано й перевірено.
5. Кредит було надано лише на один рік.
6. Місцева влада була залучена до ведення торговельних операцій.
7. Показник ВВП використовується для оцінки рівня економічного розвитку.
8. Постачальники будуть проінформовані щодо остаточного строку поставок.
9. Ми дуже сподіваємось, що договір з нашими ірландськими партнерами буде нарешті підписано.
10. Ці виставки були заплановані для рекламування нових товарів.

PRESENT PROGRESSIVE PASSIVE.

PAST PROGRESSIVE PASSIVE

I am being examined

He (she, it) is being examined

We (you, they) are being examined

I (he, she, it) was being examined

We (you, they) were being examined

Exercise 1. Open the brackets using the Present Progressive Passive.

1. The baby (feed) now.
2. The office (clean) now.
3. The car (wash) now.
4. A new city hall (build) in our town now.
5. My laptop (fix) now.
6. The road in front of our office (repair) now.
7. The emails (send) now.
8. The first shipment of goods (delivered) at the moment.
9. The details of the contract (discuss) now.
10. The invoices (sign) at the moment.

Exercise 2. Open the brackets using the Past Progressive Passive.

1. The applicants for this position (interview) when our boss arrived.
2. When I came to the office, my computer (repair).
3. The hotel still (build) while we stayed there.
4. The details of the deal (discuss) when the light suddenly went out.
5. The conference room was not ready for the presentation. It (decorated) still.
6. We were very annoyed because the conference agenda (change) all the time.
7. A CEO (expect) at the headquarters.

8. The office flowers (take care of) while we were away.
9. The manager's office (remodel) when the accident happened there.
10. I (interview) by the HR representative when you called me.

Exercise 3. Change the sentences from active into passive.

1. I am sorry, you can't use this computer now. An IT guy is installing a new software program now.
2. It was noisy. Nobody was listening to him.
3. Does she realize that they are laughing at her?
4. The waiter is serving us really fast.
5. You can't watch the video now. The mechanic is fixing the TV.
6. The company was developing a new project when I joined the team.
7. The briefing was in full swing. The correspondents were interviewing the participants.
8. The interpreter is translating their conversation rather well.
9. The secretary was looking through morning mail.
10. You can't look at the new invoice yet. The secretary is still typing it.

Exercise 4. Translate the sentences into English.

1. Клієнтів обслуговують дуже швидко.
2. Клієнтів обслуговували дуже швидко.
3. Деталі контракту обговорюються зараз.
4. Деталі контракту обговорювалися, коли я прийшов до офісу.
5. З претендентом на цю посаду зараз розмовляють.
6. З претендентом на цю посаду розмовляли, коли менеджер подзвонив секретареві.
7. До всіх працівників нашої компанії ставляться з повагою.
8. До всіх працівників нашої компанії ставилися з повагою, коли я там працював.

PRESENT PERFECT PASSIVE

I (we, you, they) have been asked

He (she, it) has been asked

Exercise 1. Open the brackets using the Present Perfect Passive.

1. All the data (analyze) carefully.
2. Unfortunately, the market research (do) very thoroughly.
3. A whole number of international bodies (set up) recently.
4. Operation managers (employ) in service industries as well as in manufacturing companies.
5. A tremendous shift in our economy from the production of goods to the production of services (make).
6. Our offer to buy the building (meet) with some resistance from the local authorities.
7. This television documentary (show) in 23 countries.
8. The domestic demand toughly (restrict) lately.
9. Cheap labor advantage somewhat (replace) by engineering expertise.
10. The international trade (make) much more straightforward.

Exercise 2. Change the sentences from active into passive.

1. They have finished the project already.
2. They have already informed me about the coming structural change.
3. We have tried this technique many times.
4. A few applicants for this position have already contacted me.
5. The city leaders have not addressed this problem yet.
6. Have they already explained the company policy to the new recruit?
7. Unfortunately, we have made some mistakes.
8. How many opportunities have they given him?

9. Have they already made the first delivery?
10. Have they given him a raise recently?

Exercise 3. Translate the following sentences into English.

1. Лізинг став зараз особливою формою фінансування.
2. На жаль, ця проблема ще не вирішена.
3. Менеджера вже проінформували щодо нових змін у ціновій політиці.
4. Я впевнений, що йому допомогли в його роботі.
5. Йому щойно запропонували нову цікаву роботу.
6. На ці дані ще ніколи не посилалися.
7. Про його доповідь на зборах багато говорили.
8. Мене прислали допомогти вам.
9. Джуді ніде не бачили протягом усього тижня. Можливо, вона захворіла?
10. Чи всі повідомлення вже відправлено?

PAST PERFECT PASSIVE

I (he, she, it, we, you, they) had been asked

Exercise 1. Open the brackets using the Past Perfect Passive.

1. Unfortunately, we did not realize at first that a lot of mistakes (make) by the previous management.
2. When Ellis got into her car, she remembered that the last invoice (sign).
3. When we came to the briefing, this issue (address) already.
4. The manager came in and saw that the conference room (not clean) yet.
5. Josh told me he (not pay) for the overtime yet.
6. The manager told us that the recent data (revise).
7. No one informed us that the project (cancel).
8. According to the HR office, over 25 applicants (turn down) for this position.
9. At that point I was sure that the final decision (make) yet.
10. Our client just told me that he (give) a full refund.

Exercise 2. Translate the following sentences into English.

1. Усі деталі було обговорено до того, як я приїхав на зустріч.
2. Клієнту повернули гроші ще до того, як він поскаржився.
3. Тоді я ще не знав, яку велику помилку було зроблено.
4. Усі повідомлення було відправлено до кінця робочого дня.
5. Усі гроші було отримано до вівторка.
6. Наш номер було прибрано до того, як ми приїхали до готелю.
7. Коли він вийшов з офісу, він згадав, що документ не був підписаний.
8. Менеджер повідомив нас, що проект було скасовано.
9. Замовник повідомив керівництво, що товар ще не отримано.
10. Я не знав, що ця проблема вже вирішена.

FUTURE PERFECT PASSIVE

I (he, she, it, we, you, they) will have been informed

Exercise 1. Change the sentences from active into passive.

1. They will have remodeled your office by the time you are back from your business trip.
2. They will have bought ten new computers by the end of the year.
3. They will have fired him by the time you finally decide to interfere.
4. They will have installed new equipment by the end of the week.
5. They will have given us the raise before summer time.
6. They will have turned down our offer before we have a chance to explain our position.
7. I hope someone will have repaired my computer by the end of the day.
8. Don't worry, by this time tomorrow we will have restored all the files.
9. He is positive he will have finished the project by October but I am not so sure.
10. We all hope that someone will have resolved this problem before the CEO arrives.

Exercise 2. Translate the following sentences into English

1. Будь ласка, не хвилюйтеся. Ваш номер буде замовлено на той час, як ви приїдете до Бостона.
2. На той час, як ми доберемося до цього села, половина шляху буде вже пройдено.
3. Передайте вашому клієнту, що на той час, як ми отримаємо товар, чек на цю суму уже буде відправлено.
4. Роботу над проектом буде завершено на той час, коли повернеться генеральний менеджер.

5. Коли Райан повернеться з відпустки, його офіс уже буде відремонтовано.
6. Сподіваюся, що на кінець наступного тижня мою машину буде відремонтовано.
7. Боюся, що презентація вже буде завершена на той час, як ми доберемося до офісу.
8. Я впевнений, що до Різдва ти вже отримаєш підвищення.
9. Якщо наші дані правильні, то першу партію товару буде отримано вже до початку жовтня.
10. Скаргу клієнта буде ретельно розглянуто й проаналізовано до кінця робочого тижня.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Англійська мова з Liuro [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://liuro.com.ua/>
2. Верба Г.В. Верба Л.Г. Довідник з граматики англійської мови / Верба Г. В., Верба Л. Г. – Київ :Освіта,1994. – 320 с.
3. Business English Grammar [Eletctronic resource]. – Mode of access: www.ego4u.com

Навчальне видання

ПРАКТИКУМ З ГРАМАТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Для студентів 1 курсу
нефілологічних спеціальностей

(українською та англійською мовами)

А в т о р - у к л а д а ч АРТЕМЕНКО Людмила Олександрівна

В авторській редакції

Комп'ютерний набір *Л. О. Артеменко*

Підписано до друку 09.11.2015. Формат 60×84/16.

Папір офсетний. Гарнітура «Таймс».

Умов. друк. арк. 3,72. Обл.-вид. арк. 1,97.

Тираж 50 прим. Зам. № 282/15

План 2015/16 навч. р., поз. № 1 в переліку робіт кафедри

Видавництво

Народної української академії

Свідоцтво № 1153 від 16.12.2002.

Надруковано у видавництві

Народної української академії

Україна, 61000, Харків, МСП, вул. Лермонтовська, 27.